

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ І МЕТОДИКА
ВИКЛАДАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”
(для магістрів)**

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2011

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота — це важлива складова навчального процесу, яка сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, а також формує вміння навчатися і займатися науковою роботою. Самостійна робота є основним засобом опанування навчального процесу студентами у вільний від занять час.

“Методологія дослідження і методика викладання державного управління і місцевого самоврядування” є однією з дисциплін, яка сприяє підготовці фахівців у галузі державного управління, місцевого самоврядування та державної служби як теоретиків, так і практиків.

Метою самостійної роботи є сприяння якнайліпшому засвоєнню студентами теоретичних знань з “Методології дослідження і методики викладання державного управління і місцевого самоврядування”, ознайомлення їх з основними поняттями дисципліни, поглиблене вивчення наукових засад і практичних механізмів особливостей становлення системи державного управління, місцевого самоврядування, а також державної політики і державної служби в новітній історії України як на загальнонаціональному, так і регіональному рівнях, шляхів їхньої оптимізації. Також методичні матеріали передбачають опанування в повному обсязі навчальної програми та формування самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань і наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни “Методологія дослідження і методика викладання державного управління і місцевого самоврядування” становить приблизно 75 % часу, необхідного для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень. Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача. У пропонуваніх методичних рекомендаціях розглядаються форми самостійної роботи студентів, порядок організації та контролю. Подаються основні питання з курсу дисципліни, питання для самоконтролю, теми рефератів, а також тестові завдання.

Підготовлено доцентом кафедри організації самоврядування *В. В. Утенком*

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування (протокол № 4 від 28.11.08)

Схвалено *Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом*

Утенко В. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Методологія дослідження і методики викладання державного управління і місцевого самоврядування” (для магістрів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 46 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Методологія дослідження і методика викладання державного управління і місцевого самоврядування”, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2011

© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2011

У ході вивчення дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об'єктом, метою, завданнями та її функціями, розглядають особливості розвитку методології дослідження у сфері державного управління та місцевого самоврядування, методику та основні методи викладання у згаданих сферах діяльності. Поглиблене вивчення цієї дисципліни дасть змогу студентам **знати:**

- сутність та наукові парадигми методології дослідження і методики викладання державного управління і місцевого самоврядування;
- літературно-джерельну базу методології дослідження і методики викладання державного управління та місцевого самоврядування;
- науково-методологічні основи державного управління і місцевого самоврядування, включаючи теоретичні підходи та організаційні засади цих сфер діяльності;
- становлення та розвиток методології дослідження і методики викладання державного управління і місцевого самоврядування;
- особливості застосування програмно-цільового підходу в методології дослідження і методики викладання державного управління і місцевого самоврядування;
- вітчизняні та зарубіжні школи з методології дослідження і методики викладання державного управління і місцевого самоврядування, порівняльну характеристику їхньої діяльності;
- основні методи викладання державного управління та місцевого самоврядування (загальноуправлінські, спеціальні, організаційні), а також особливості застосування системного підходу в діяльності органів державного управління і місцевого самоврядування;
- змістові та структурно-функціональні особливості державного управління і місцевого самоврядування; взаємозв'язок державної політики та соціально-економічного розвитку країни, суспільства;
- корелятивні відносини та типологію в системі державного управління і місцевого самоврядування;
- модельний аналіз державної політики, який застосовується в методології дослідження та методиці викладання державного управління і місцевого самоврядування;

- інформаційно-аналітичні технології в системі державного управління та місцевого самоврядування;
- моделі осягнення державно-політичних процесів (елітна, раціональна, інкрементальна (нарощувальна);
- динаміку методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування;
- основні етапи методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування;
- визначення проблеми у сфері державного управління та місцевого самоврядування;
- формулювання основних напрямів вирішення проблем і втілення у життя поставлених завдань і прийнятих рішень у системі державного управління та місцевого самоврядування;
- дослідження стратегії державної політики та механізми впровадження її у життя.

Отже, методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи з дисципліни “Методологія дослідження і методики викладання державного управління і місцевого самоврядування” спрямовані на те, щоб дати студентам знання теоретичних основ предмета, а також застосування ними здобутих знань, вмінь і навичок на практиці.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“МЕТОДОЛІГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ
І МЕТОДИКА
ВИКЛАДАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські (практичні) заняття	Самостійна робота студентів
1	2	3	4	5
1	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади методології дослідження і методики викладання державного управління і місцевого самоврядування	2		7
2	Сутність методології дослідження та методики викладання. Наукова парадигма методології дослідження державного управління і місцевого самоврядування	2		6
3	Джерельна база дослідження державного управління та місцевого самоврядування	2		6
4	Науково-методологічні та організаційні основи державного управління та місцевого самоврядування	2	2	6
4	Дослідження стратегії в системі державного управління та місцевого самоврядування			

1	2	3	4	5
1	Змістовий модуль II. Розвиток методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування			
5	Програмно-цільовий підхід у методології дослідження та методики викладання державного управління та місцевого самоврядування. Науково-методологічні школи	2		6
6	Методи викладання державного управління та місцевого самоврядування. Впровадження системного підходу	2		6
	Змістовий модуль III. Змістові та структурно-функціональні особливості державного управління і місцевого самоврядування			
7	Конструктивність взаємозв'язку державної політики та соціально-економічних умов розвитку суспільства	2		6
8	Корелятивні відносини у сфері державного управління і місцевого самоврядування	2		6
9	Типологія державної політики та модельний аналіз державно-політичних процесів		2	6
10	Динаміка методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування	2		6
Разом годин: 81		14	6	61

ЗМІСТ

*самостійної роботи з дисципліни
“МЕТОДОЛІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ
І МЕТОДИКА*

ВИКЛАДАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади методології дослідження і методики викладання державного управління і місцевого самоврядування

Тема 1. Сутність методології дослідження та методики викладання. Наукова парадигма методології дослідження державного управління і місцевого самоврядування

1. Сутність методології дослідження.
2. Об'єкт і предмет дисципліни.
3. Мета і завдання дисципліни. Функції дисципліни.
4. Особливості методології дослідження в державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
5. Особливості методики викладання в державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
6. Сутність наукової парадигми методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність методології дослідження.
2. Що таке методологія дослідження в системі державного управління та місцевого самоврядування?
3. Вкажіть об'єкт і предмет дисципліни.
4. Розкрийте мету дисципліни.
5. У чому полягають основні завдання методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування?
6. Назвіть основні функції дисципліни.
7. Що таке методика викладання державного управління?
8. У чому полягає спільне та відмінне в методиці викладання державного управління і місцевого самоврядування?

9. Покажіть витoki методології дослідження і методики викладання державного управління та місцевого самоврядування.
10. Висвітліть еволюцію методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування.

Теми рефератів

1. Теоретико-методологічні засади методології дослідження і методики викладання державного управління.
2. Теоретико-методологічні засади методології дослідження і методики викладання місцевого самоврядування.
3. Сутність методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування.
4. Наукова парадигма методології дослідження державного управління.
5. Наукова парадигма методології дослідження місцевого самоврядування.
6. Еволюція методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Об'єктом методології дослідження державного управління та місцевого самоврядування є:

- а) діяльність органів державної влади та управління;
- б) діяльність органів місцевого самоврядування;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

II. Предметом методології дослідження державного управління та місцевого самоврядування є:

- а) діяльність органів державної влади та управління;
- б) діяльність органів місцевого самоврядування;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. До основних функцій методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування належать:

- а) регулююча (коригуюча);
- б) прогностична;
- б) аналітична;
- в) практична;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;

- д) правильні відповіді “в” і “г”;
- е) усі відповіді правильні;
- є) правильних відповідей немає.

IV. Провідна ідея теорії М. Вебера полягає у тому, що політика є головною формою людської діяльності, являючи собою, з одного боку, феномен апарату легітимного домінування, а з іншого — специфічну професійну діяльність, що пронизує все суспільне життя. Суспільство і люди діляться, залежно від свого становища у цьому загальносоціальному підприємстві, на:

- а) політиків з випадку (наприклад, виборці);
- б) політиків за сумісництвом (партійні активісти, для яких політика ще не стала основною сферою діяльності);
- в) професійних політиків (державні діячі, службовці, професійні партійні функціонери та ін.);
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

V. Знайдіть неправильну відповідь. Системна концепція Т. Парсонса розглядає суспільство як глобальну систему, елементи якої мають специфічні функції і статуси. Така система складається з наступних підсистем, кожна з яких виконує певну функцію:

- а) економіка — адаптація до зовнішнього середовища;
- б) політика — досягнення поставленої мети;
- в) право — інтеграція;
- г) культура — латентне підтримання стереотипів;
- д) суспільство — система державного управління.

VI. Проблеми співвідношення ринку і держави завжди перебували в центрі уваги дослідників. Помилки державної політики, допущені в різних сферах суспільного життя, припинували знання методу вирішення проблем державно-політичних рішень. Особливо розкритикованими були:

- а) державно-мотиваційні інтереси бюрократії та професіоналів державного управління;
- б) відносини між державою (загальним) і ринком (приватним);
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

Література [1–3; 8; 9; 14; 17; 24; 25; 29; 30; 33; 34; 43]

Тема 2. Джерельна база дослідження державного управління та місцевого самоврядування

1. Сутність джерельної бази дослідження.
2. Види джерел у системі державного управління та місцевого самоврядування.
3. Вітчизняні джерела з методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування.
4. Зарубіжні джерела з методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування.
5. Методологія дослідження та методика викладання державного управління та місцевого самоврядування в контексті аналізу державної політики.
6. Літературно-джерельна база з методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність джерельної бази дослідження.
 2. Які ви знаєте основні праці з методології дослідження державного управління та місцевого самоврядування?
 3. Назвіть головні праці з методики викладання державного управління та місцевого самоврядування.
 4. Висвітліть основні джерела з методики викладання державного управління та місцевого самоврядування.
 5. У чому полягає значення консультування як елементу процесу дослідження державного управління і місцевого самоврядування?
 6. Розкрийте сутність державного управління як владного механізму впровадження державної політики.
 7. Яким чином можна оцінити результативність та ефективність державного управління?
 8. Розкрийте механізми оцінювання ефективності та результативності місцевого самоврядування.
 9. Покажіть роль інформаційних технологій у методології дослідження та методиці викладання державного управління.
 10. У чому полягає роль інформаційних технологій у методології дослідження та методиці викладання місцевого управління?
- ### **Теми рефератів**
1. Джерельна база дослідження державного управління.
 2. Джерельна база дослідження місцевого самоврядування.
 3. Вітчизняні джерела з методології дослідження державного управління.

4. Зарубіжні джерела з методології дослідження місцевого самоврядування.
5. Вітчизняні джерела з методики викладання державного управління.
6. Зарубіжні джерела з методики викладання місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Аналізуючи методологію дослідження та методику викладання державного управління і місцевого самоврядування в структурі механізмів державної політики, можна виділити наступні блоки:

- а) формування легітимного суб'єкта та інституційної ієрархії державного управління та місцевого самоврядування;
- б) розробка стратегічного курсу і прийняття державних рішень;
- в) адміністративні та інші засоби прийняття управлінських рішень;
- г) державний контроль та арбітраж, забезпечення самокоригування політичного режиму і зворотного зв'язку з об'єктами державного керівництва;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. Книга Г. Райта "Державне управління" була опублікована в:

- а) 1988 р.;
- б) 1989 р.;
- в) 1990 р.;
- г) 1991 р.;
- д) 1992 р.;
- е) 1993 р.;
- є) 1994 р.;
- ж) 1995 р.;
- з) правильних відповідей немає.

III. Центр дослідження адміністративної реформи Національної академії державного управління при Президентові України діє з:

- а) 1995 р.;
- б) 1996 р.;
- в) 1997 р.;
- г) 1998 р.;
- д) 1999 р.;
- е) 2000 р.

IV. У працях В. Дана з методології дослідження державного управління поєднані наступні підходи:

- а) синтез критичних поглядів щодо аналізу державної політики;
- б) власне аналіз державної політики;
- в) поєднання виключно академічних підходів аналізу системи державного управління з практичною діяльністю;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

V. Дослідження В. Бакуменка "Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики" розглядає:

- а) теоретичні та методологічні підходи до формування державно-управлінських рішень як одного з основних напрямів діяльності у сфері державного управління;
- б) загальний стан теорії та методології формування державно-управлінських рішень;
- в) аналіз державної політики;
- г) перспективні напрями досліджень у сфері державного управління та місцевого самоврядування;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

VI. Підсумовуючи характеристики літературно-джерельної бази з методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування, можна зазначити, що:

- а) науково-методологічне підґрунтя методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування вже фактично створене і на часі практична розбудова методології та методів державного управління і місцевого самоврядування;
- б) відсутнє комплексне дослідження з методології та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

Література [2; 3; 8; 9; 11; 14; 17; 24; 25; 29; 30; 33–35; 43]

Тема 3. Науково-методологічні та організаційні основи державного управління та місцевого самоврядування

1. Сутність науково-методологічних основ державного управління.
2. Науково-методологічні основи місцевого самоврядування.
3. Метод наукового дослідження.
4. Особливості дослідження системи державного управління та місцевого самоврядування.
5. Теоретичні підходи до методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування.
6. Організаційні засади системи державного управління та місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність науково-методологічних основ державного управління.
2. У чому полягає сутність науково-методологічних основ місцевого самоврядування?
3. Назвіть основні методи наукового дослідження державного управління і місцевого самоврядування.
4. З яких причин є важливим дослідження державної політики?
5. Яким чином трактується поняття влади?
6. Що таке політичний аналіз у системі державного управління?
7. Висвітліть джерельно-матеріальну базу методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування.
8. Виділіть теоретичні підходи до методології дослідження і методики викладання державного управління та місцевого самоврядування.
9. На чому ґрунтується марксистський підхід методології дослідження державного управління?
10. Дайте класифікацію основних систем державного управління.

Теми рефератів

1. Науково-методологічні основи державного управління.
2. Науково-методологічні основи місцевого самоврядування.
3. Організаційні основи державного управління.
4. Організаційні основи місцевого самоврядування.
5. Політичний аналіз у системі державного управління та місцевого самоврядування.

6. Особливості визначення методології дослідження і методики викладання державного управління та місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Дослідження політики є надзвичайно важливим у тому, що:

- а) дослідження політики — це аналіз розвитку, управління (адміністрування), впровадження й оцінювання політичних ініціатив, рішень та дій;
- б) дослідження політики — це процес ґрунтового навчання або вдосконалення на основі врахування й вивчення помилок і недоліків;
- в) кроки суспільних змін є швидшими й ефективно досконалішими, якщо знання ґрунтується на законах економіки й політики, глобалізації та професійності;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. Дослідження державного управління та місцевого самоврядування зосереджене на таких чинниках:

- а) повсякденному суспільному житті та його змісті разом з удосконаленням цілей, що, в свою чергу, містять такі компоненти: детермінанти (роз'яснення широкого й вузького розуміння терміну); опис змістового контексту (дефініції на проблеми, цілі, інструменти); зондування проблеми; зондування цілей; дієва ефективність впливу програмної мети; вплив на великі системи (соціальні, економічні, міжнародні тощо); продуктивність (аналіз вигід-витрат); нові рішення;
- б) процесах, які ґрунтуються на аудиті, політичному розвитку, адмініструванні (управлінні), механізмі впровадження, інтеграції програмного розвитку та її послідовності, перспективних цілях (горизонт);
- в) вимогах (викликах) стратегії майбутнього і на його основних директивних напрямках: зміни суспільного життя (політичного середовища); генеральні напрями (тенденції, стратегічне бачення) цілі;
- г) дослідження політики як аналітичного процесу з урахуванням інституціональних можливостей врядування, позаурядових можливостей, знанні та досвід громадян, порівняльному аналізу інших країн;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

III. Джерельно-матеріальна база методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування складається з:

- а) документів;
- б) фінансового обрахування;
- в) наукових та оцінювальних знань;
- г) людських знань;
- д) дослідження комунікативної політики;
- е) правильні відповіді "а" і "б";
- є) правильні відповіді "в" — "д";
- ж) усі відповіді правильні;
- з) правильних відповідей немає.

IV. Знайдіть неправильну відповідь. До наукових та оцінювальних знань методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування належать:

- а) знання, вміння і навички спеціалістів цієї сфери;
- б) експериментальні проекти (рішення);
- в) усвідомлення вигід і витрат;
- г) порівняльні матеріали з прикладами;
- д) вплив техніки аналізу.

V. Оксфордський тлумачний словник пропонує таке дефініційне визначення політики:

- а) політична проникливість, кмітливість;
- б) уміння керувати державою;
- в) обережна поведінка;
- г) містецтво;
- д) курс дій, затверджений урядом чи політичною партією;
- е) правильні відповіді "а" і "б";
- є) правильні відповіді "в" — "д";
- ж) усі відповіді правильні.

VI. Політичним аналізом є:

- а) свідомий, цілеспрямований процес дослідження політичної обстановки з метою вироблення рекомендацій для вдосконалення діяльності політичної системи суспільства загалом і політичних інститутів, зокрема;
- б) форма функціонування політичної системи суспільства, яка еволюціонує в просторі і часі;
- в) проведення відповідної роботи з метою формування в суспільстві певного світогляду;

- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

VII. Державне управління як система складається з наступних підходів:

- а) етапний підхід;
- б) плюралістично-елітарний підхід;
- в) немарксистський підхід;
- г) субсистемний підхід;
- д) містецтво публічного виступу;
- е) інституційний підхід;
- є) правильні відповіді "а" — "в";
- ж) правильні відповіді "г" — "є";
- з) усі відповіді правильні;
- и) правильних відповідей немає.

Література [2; 3; 8; 9; 14; 17; 24; 25; 29; 30; 33; 34; 43]

Тема 4. Дослідження стратегії в системі державного управління та місцевого самоврядування

1. Сутність стратегії в системі державного управління та місцевого самоврядування.
2. Роль концепції в розробці стратегії.
3. Методологія дослідження стратегічного планування в системі державного управління та місцевого самоврядування.
4. Стратегічне планування та стратегічний менеджмент.
5. Дослідження прогнозування та проектування в державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
6. Методологія дослідження та методика викладання політичних стратегій у системі державного управління та місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність стратегії в системі державного управління.
2. У чому полягають особливості дослідження стратегії в системі місцевого самоврядування?
3. Назвіть головні складові концепції.
4. Що таке стратегічне планування?
5. Яким чином здійснюється стратегічне планування в системі державного управління?

6. Розкрийте характерні особливості стратегічного планування в місцевому самоврядуванні.
7. Хто досліджує стратегію державного управління та місцевого самоврядування?
8. Що таке стратегічний вибір?
9. Чим відрізняються стратегічні інтереси від стратегічного вибору?
10. Які методи застосовуються при викладанні стратегічного планування в системі державного управління?
11. Охарактеризуйте методику викладання стратегічного планування в системі місцевого самоврядування.
12. Яким чином здійснюється прогнозування політичних процесів в органах державної влади та управління?
13. Покажіть взаємозалежність прогнозування та планування.
14. Проаналізуйте особливості державної стратегії України.

Теми рефератів

1. Дослідження стратегії в системі державного управління.
2. Дослідження стратегії в системі місцевого самоврядування.
3. Довготермінове глобальне прогнозування.
4. Взаємозалежність прогнозування та планування.
5. Методологія дослідження та методика викладання політичних стратегій у державному управлінні.
6. Методологія дослідження та методика викладання політичних стратегій у місцевому самоврядуванні.

Тестові завдання

I. Відповідно до призначення, структура концепції стратегічного планування в системі державного управління та місцевого самоврядування складається з наступних блоків:

- а) цільовий блок;
- б) прогнозно-аналітичний блок;
- в) блок-урахування зовнішніх факторів;
- г) концептуальний блок;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. В основну стратегічного планування в системі державного управління та місцевого самоврядування покладено:

- а) вибір завдань та цілей, що мають привести до кращого суспільства;
- б) визначення найефективнішого способу досягнення цілей;

- в) централізація влади;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

III. Стратегічний менеджмент у державному управлінні та місцевому самоврядуванні:

- а) містить у собі встановлення перспектив здійснення напрямів політики, які, ймовірно, мають вплинути на здатність досягти цілі;
- б) спонукає до ретельного вивчення навколишнього середовища, аби визначити ключові проблеми, а також до винайдення ресурсів, щоб пристосувати специфічні цілі до потреб;
- в) орієнтований на зовнішні стосунки, розв'язання проблеми, пошуки можливостей;

- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

IV. Дослідження стратегічної концепції в системі державного управління та місцевого самоврядування повинно супроводжуватися вивченням реальних прагматичних цілей, які слугують досягненню загальної мети. Тому необхідно сконструювати ієрархію стратегічних цілей своєї діяльності, які враховуватимуть:

- а) сектор ринку політики, що для цієї перспективи є вакантним;
- б) суспільні проблеми, які опинилися на периферії уваги владою еліти (конкретний зміст "ножиць" між інтересами суспільства й держави);
- в) можливі союзники / противники певної концепції;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

V. До основних принципів дослідження прогнозування державного управління та місцевого самоврядування належать наступні принципи:

- а) з прогнозуванням слід ознайомлювати всіх службовців організації — видимість цілі;
- б) прогнозування повинне містити всі аспекти життєдіяльності організації — реалістичність виконання планів;

- в) прогнозування має відображати зміни в зовнішньому середовищі (жодна організація не може довго існувати без змін, якщо змінюється середовище);
- г) прогнозування необхідно здійснювати за допомогою керівництва (словом і ділом);
- д) прогнозування може відображати майбутнє втручання зацікавлених груп ("бажане майбутнє" можуть задовольнити виключно спільні організації);
- е) правильні відповіді "а" і "б";
- є) правильні відповіді "в" – "д";
- ж) усі відповіді правильні.

VI. Підготовка прогнозу створює основу для розробки прогнозу державного регулювання економіки, що включає наступні етапи:

- а) формування цільової функції; за допомогою механізму прийняття державно-політичних рішень визначаються черговість цілей та їх бажані величини;
- б) формування пакета варіантів економічної політики для забезпечення досягнення цілей програми;
- в) оцінювання результатів ресурсного забезпечення всіх проектів (складання бюджетів, визначення системи управління й контролю над виконанням програми);
- г) формулювання критеріїв для оптимізації вибору одного з варіантів програми;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

VII. Після прийняття рішень про розробку стратегічного плану передусім необхідно:

- а) з'ясувати відповідність проблеми, що пропонується розв'язати, цілі, завданням і стратегії держави;
- б) встановити стратегічні цілі політики;
- в) визначити користь і тих, хто її отримуватиме;
- г) описати, які потреби суспільства буде задовольняти пропонована стратегія;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) усі відповіді правильні.

VIII. Знайдіть неправильну відповідь. Серед загалітих методів дослідження непередбачуваності можна назвати аналіз:

- а) кореляційний;
- б) регресивний;
- в) депресивний;
- г) факторний;
- д) латентно-структурний;
- е) стратегічний;
- є) кластерний.

Література [5; 8; 9; 17; 19; 25; 28; 30; 33; 34; 41; 47; 49; 50]

Змістовий модуль II. Розвиток методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування

Тема 5. Програмно-цільовий підхід у методології дослідження та методики викладання державного управління та місцевого самоврядування. Науково-методологічні школи

1. Сутність програмно-цільового підходу.
2. Програмно-цільовий підхід у контексті реформи адміністративної системи в Україні.
3. Аналіз необхідності та актуальності виконання програми.
4. Визначення предмета досліджень і розробок.
5. Головна концепція (ідея) програми та доведення її переваг перед альтернативними підходами.
6. Очікувані економічні, соціальні та науково-технічні наслідки виконання програми.
7. Основні галузі використання результатів.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність програмно-цільового підходу.
2. Яким чином застосовується програмно-цільовий підхід у державному управлінні та місцевому самоврядуванні?
3. Накресліть програму наукового забезпечення реформи державного управління.
4. Від чого залежить успіх адміністративно-територіальної реформи в Україні?
5. Висвітліть головну концепцію програмно-цільового підходу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

6. Які ви знаєте основні вітчизняні науково-методологічні школи у системі державного управління?
7. Назвіть основні вітчизняні науково-методологічні школи місцевого самоврядування.
8. Які ви знаєте зарубіжні науково-методологічні школи державного управління та місцевого самоврядування?

Теми рефератів

1. Програмно-цільовий підхід у методології дослідження та методи- ки викладання державного управління та місцевого самовряду- вання.
2. Науково-методологічні школи у системі державного управління та місцевого самоврядування.
3. Програмно-цільовий підхід у контексті реформи адміністратив- ної системи в Україні.
4. Вітчизняні науково-методологічні школи державного управління та місцевого самоврядування.
5. Зарубіжні науково-методологічні школи державного управління та місцевого самоврядування.

Тестові завдання

1. Програма наукового забезпечення реформи державного управління повинна включати наступні аспекти:

- а) реформування та оптимізації структури центральних органів державної влади управління, визначення критеріїв ефективності їх діяльності;
- б) визначення шляхів і засобів забезпечення прогнозування, пла- нування, моніторингу, аналізу і контролю в системі державного управління;
- в) процедури вироблення політики та прийняття рішень на дер- жавному рівні;
- г) удосконалення територіальної організації державного управ- ління, взаємодії місцевих державних адміністрацій та органів місце- вого самоврядування, здійснення муніципальної реформи;
- д) створення нормативно-правового забезпечення адміністративної реформи в Україні;
- е) дерегуляція та поліпшення державних послуг, спрощення про- цедур, які регулюють діяльність органів управління на загальнодер- жавному та місцевому рівнях;
- є) розвиток системи інформаційного забезпечення органів дер- жавної влади та управління;

ж) удосконалення зв'язків структур державного управління з гро- мадськістю;

- з) правильні відповіді “а” – “Г”;
- и) правильні відповіді “Д” – “Ж”;
- і) усі відповіді правильні;
- ї) правильних відповідей немає.

II. Предметом програмно-цільового підходу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні є:

- а) завдання, функції, структура, цілі та методи діяльності, меха- нізми прийняття рішень в системі державного управління, що транс- формуються відповідно до нових соціально-економічних умов;
- б) створення методологічних засад приведення системи держав- ного управління у відповідність до потреб формування демократич- ної правової держави та соціально-орієнтованої ринкової економіки;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. Головною концепцією програмно-цільового підходу є:

- а) завдання, функції, структура, цілі та методи діяльності, меха- нізми прийняття рішень в системі державного управління, що транс- формуються відповідно до нових соціально-економічних умов;
- б) створення методологічних засад приведення системи держав- ного управління у відповідність до потреб формування демократич- ної правової держави та соціально-орієнтованої ринкової економіки;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

IV. Реформа державного управління (адміністративної) сис- теми повинна включати:

- а) визначення ролі, завдань, функцій, структури органів держав- ного управління, розподілу повноважень між центральною владою та органами місцевого самоврядування, розвиток системи державної служби;
- б) розроблення соціальних і гуманітарних аспектів державного управління;
- в) створення належної законодавчої та нормативно-правової бази, формування механізмів піднесення економіки, добробуту населення, забезпечення національної безпеки;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

V. Кінцевою метою програми науки є забезпечення реформи державного управління (місцевого самоврядування) є:

- а) розроблення цілісної системи обґрунтованих рекомендацій, підходів і механізмів здійснення реформи державного управління (місцевого самоврядування) в Україні;
- б) створення належної законодавчої та нормативно-правової бази, формування механізмів піднесення економіки, добробуту населення, забезпечення національної безпеки;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

VI. Прийняття та впровадження пропозицій програми дасть змогу:

- а) оптимізувати дії вищих органів влади при реформуванні державного управління;
- б) зменшити витрати, які пов'язані з проведенням адміністративної реформи;
- в) підвищити якість вироблення політики та прийняття управлінських рішень у різних сферах державного управління;
- г) прискорити становлення соціально-орієнтованої ринкової економіки в Україні та переходу до економічного зростання;
- д) покращити соціальний клімат здійснення адміністративної реформи, сприяття і підтримку різними прошарками населення;
- е) підвищити рівень надання державними органами послуг населенню;
- є) правильні відповіді "а" і "б";
- ж) правильні відповіді "в" і "г";
- з) правильні відповіді "д" і "е";
- и) усі відповіді правильні.

Література [5; 9; 10; 12; 20; 23; 26; 28; 32; 33; 38; 39; 44; 46]

Тема 6. Методи викладання державного управління та місцевого самоврядування. Впровадження системного підходу

1. Сутність методу управління. Методи державного управління та місцевого самоврядування.
2. Загальні методи управлінської діяльності.
3. Методи виконання окремих функцій управління.
4. Організаційні методи в державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

5. Сутність системного підходу та його впровадження в державному управлінні.
6. Особливості впровадження системного підходу в місцевому самоврядуванні.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність методів державного управління.
2. Які методи застосовуються в місцевому самоврядуванні?
3. Назвіть основні організаційні методи в системі державного управління.
4. Розкрийте сутність та зміст поняття "системний підхід".
5. Яким чином застосовується системний підхід у системі державного управління та місцевого самоврядування?
6. Назвіть основні методи діяльності в системі державного управління та місцевого самоврядування.
7. Розкрийте об'єктивні засади використання організаційних методів управління.
8. Що таке аналіз систем?
9. Яким чином застосовується лінійне програмування?
10. Що таке квадратичне та динамічне програмування?

Теми рефератів

1. Методи викладання державного управління.
2. Методи викладання місцевого самоврядування.
3. Системний підхід у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
4. Впровадження системного підходу в державному управлінні.
5. Впровадження системного підходу в місцевому самоврядуванні.

Тестові завдання

I. Методами управління є:

- а) сукупність засобів і прийомів впливу на об'єкт управління для досягнення цілей, що поставлені організацією;
- б) способи та засоби досягнення поставлених цілей, що визначають якісну сторону управління;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

II. Методами державного управління є:

- а) сукупність засобів і прийомів впливу на об'єкт управління для досягнення цілей, що поставлені організацією;

- б) способи та засоби досягнення поставлених цілей, що визначають якісну сторону управління;
в) обидві відповіді правильні;
г) правильних відповідей немає.

III. Загальні методи управлінської діяльності застосовуються:

- а) при виконанні всіх або основних функцій управління на найважливіших стадіях управлінського процесу;
б) при здійсненні окремих функцій на окремих стадіях управлінського процесу;
в) обидві відповіді правильні;
г) правильних відповідей немає.

IV. Спеціальні методи управлінської діяльності застосовуються:

- а) при виконанні всіх або основних функцій управління на найважливіших стадіях управлінського процесу;
б) при здійсненні окремих функцій на окремих стадіях управлінського процесу;
в) обидві відповіді правильні;
г) правильних відповідей немає.

V. Загальні методи управлінської діяльності поділяються на:

- а) методи прямого (адміністративні) впливу;
б) методи непрямого (економічні) впливу;
в) методи видання правових актів;
г) безпосередньо організаційні методи;
д) правильні відповіді "а" і "б";
е) правильні відповіді "в" і "г";
є) усі відповіді правильні;
ж) правильних відповідей немає.

VI. Фізичною моделлю в управлінській діяльності є:

- а) проведення експерименту на території району, міста, області;
б) уявлення процесів, які відбуваються в державі у формі математичних символів, рівнянь, умов, нерівностей тощо;
в) обидві відповіді правильні;
г) правильних відповідей немає.

VII. Аналіз систем, який застосовується в державному управлінні та місцевому самоврядуванні має наступні підходи:

- а) планування (програмування) бюджету;
б) аналіз вартості й ефективності прийняття управлінських рішень;
в) обидві відповіді правильні;
г) правильних відповідей немає.

VIII. Знайдіть неправильну відповідь. Лінійне програмування має добрі результати у сферах:

- а) визначення виробництва;
б) вибору найкращої стратегії управління ресурсами;
в) розробки програм національної та регіональної безпеки;
г) оцінювання діяльності власного виготовлення комплектуючих виробів або закупівлі їх деінде;
д) вибору найкращого варіанта розміщення підприємств;
е) розробки графіків виробництва, які забезпечують найбільший прибуток.

Література [5; 9; 13; 15; 18–20; 31; 33; 38–40; 42; 46]

Змістовий модуль III. Змістові та структурно-функціональні особливості державного управління і місцевого самоврядування

Тема 7. Конструктивність взаємозв'язку державної політики та соціально-економічних умов розвитку суспільства

1. Сутність конструктивного взаємозв'язку державної політики та соціально-економічних умов розвитку суспільства.
2. Взаємозалежність соціально-економічних, політичних, культурних та інших суспільних детермінант і державної політики.
3. Дослідження діяльності держави в умовах сучасного розвитку суспільства.
4. Зв'язок державної політики та соціально-економічного розвитку суспільства.
5. Методологія дослідження взаємозалежності суспільних умов і системи державного управління.
6. Методологія дослідження взаємозалежності суспільних умов і місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Що таке конструктивний взаємозв'язок?
2. Яким чином можна застосувати конструктивність взаємозв'язку в системі державного управління?
3. Покажіть механізми дослідження конструктивності взаємозв'язку політики органів місцевого самоврядування та соціально-економічних умов розвитку суспільства.
4. Висвітліть зв'язок державної політики та соціально-економічного розвитку суспільства.

5. Охарактеризуйте теорію державного управління як частину процесу політики.
6. Що є предметом організаційної сфери державного управління?
7. Накресліть схему навколишнього середовища (оточення).
8. Охарактеризуйте методологію дослідження соціально-економічних умов як суб'єкта та об'єкта впливу політики.
9. Яким чином здійснюється оцінювання результатів політики?
10. Чим зумовлена взаємозалежність суспільних умов і державного управління?

Теми рефератів

1. Конструктивність взаємозв'язку державної політики та соціально-економічних умов розвитку суспільства.
2. Взаємозв'язок органів місцевого самоврядування та соціально-економічних умов розвитку суспільства.
3. Методологія дослідження діяльності органів державного управління в умовах сучасного розвитку суспільства.
4. Методологія дослідження діяльності органів місцевого самоврядування в умовах сучасного розвитку суспільства.
5. Оцінювання результатів діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Схеми дослідження політичної сфери державного управління містять:

- а) політичну теорію та політичні структури;
- б) організаційну поведінку та адміністративне прийняття рішень;
- в) об'єктивний і суб'єктивний аналізи;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. Політична сфера становить нормативну базу методології дослідження теорії державного управління, оскільки дає можливість визначити основні вартості та норми державного управління в контексті політичної теорії та суспільної сфери загалом, до яких належать:

- а) дєвєсть та ефективність — наскільки результативно працюють державні інституції;

- б) права окремих осіб як громадян і те, як державне управління підтримує зв'язок із суспільством;

- в) контроль за урядом з боку громадян і відстоювання їхніх представницьких інтересів через посадових осіб, які, в свою чергу, є відповідальними перед громадянами;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

III. Предметом організаційної сфери державного управління є:

- а) органи державної влади та управління;
- б) організаційне середовище;
- в) державна політика;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

IV. Дослідники державного управління у контексті взаємозв'язку з суспільним розвитком, як правило, розглядають державну політику в наступних аспектах:

- а) як частину процесу політики;
- б) як аналіз організаційного середовища;
- в) як професійну сферу із застосуванням теоретичних положень для досягнення практичних результатів;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

V. Навколишнє середовище (оточення) містить наступні елементи суспільної системи:

- а) соціальну;
- б) економічну;
- в) біологічне довкілля;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

VI. Соціально-економічні умови водночас є суб'єктом і об'єктом впливу політики, адже навколишнє середовище може лімітуватися й регулюватися ефективною державною політикою. До поняття середовища можна віднести:

- а) географічні характеристики: клімат, ресурси, топографію тощо;
- б) демографічні характеристики: чисельність і динаміку населення, розселення, урбаністичні умови, вікову структуру населення;
- в) політичну культуру;
- г) соціальну структуру суспільства;
- д) економічну систему;
- е) правильні відповіді "а" і "б";
- є) правильні відповіді "в" – "д";
- ж) усі відповіді правильні.

VII. Загалом вплив державної політики проявляється у:

- а) результатах політики (реальні результати, досягнуті через діяльність державних інституцій у процесі реалізації напрямку державної політики);
- б) наслідках політики (очікувані / неочікувані кінцеві результати діяльності / бездіяльності державних інституцій);
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

VIII. Окрім користи, політика обов'язково має витрати, які можуть існувати в наступних формах:

- а) прямі витрати на здійснення політики, які легко підрахувати;
- б) непрямі витрати (скорочення випуску продукції, підвищення цін, моральні чи фізичні негаразди);
- в) альтернативні витрати – не все можна робити одразу, й ресурси, призначені для здійснення однієї цілі, не можна використовувати для іншої; тобто головна увага приділяється тому, що має бути досягнуто за умови використання ресурсів для одних цілей і має вигляд домінування прийняття рішень над розрахунком;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

Література [6–8; 16; 17; 21; 24; 27; 33; 37; 45]

Тема 8. Корелятивні відносини у сфері державного управління і місцевого самоврядування

1. Сутність корелятивних відносин.
2. Особливості корелятивних відносин у системі державного управління та місцевого самоврядування.
3. Втручання держави в різні сфери життя суспільства.
4. Методи державно-політичного регулювання економічної сфери.
5. Методологія дослідження функцій держави з організації грошового обігу, надання підприємствам, установам, організаціям і громадянам суспільних товарів і послуг.
6. Стимулювання державою та органами місцевого самоврядування інноваційних процесів.
7. Державно-політичне регулювання економічної сфери.
8. Методологія дослідження та методика викладання державної культурної політики та її принципів.

Питання для самоконтролю

1. Що таке корелятивні відносини?
2. Яким чином здійснюються корелятивні відносини у сфері державного управління?
3. Висвітліть характерні особливості корелятивних відносин у сфері місцевого самоврядування.
4. Яким чином здійснюється втручання держави в економічну сферу?
5. Побудуйте ефективну суспільну систему.
6. На чому ґрунтується теорія суспільного вибору?
7. Що таке економічна ефективність держави?
8. Визначте основні цілі державної політики.
9. У чому полягає сутність державної культурної політики?
10. Назвіть основні принципи методології дослідження державної культурної політики.
11. Що належить до сфери впливу державної політики?
12. Охарактеризуйте особливості вивчення державної політики як безперервного потоку розвитку суспільства.

Теми рефератів

1. Корелятивні відносини в сфері державного управління.
2. Корелятивні відносини в сфері місцевого самоврядування.
3. Втручання держави в політичну сферу суспільства.
4. Втручання держави в економічну сферу суспільства: необхідність і межі.
5. Державна політика як безперервний потік розвитку суспільства.

Тестові завдання

1. Про ринкові невдачі та економічне обтрунчування державного втручання в суспільне життя досить детально йдеться в численних дослідженнях, передовсім про неспроможність ринку як ситуації, коли нерегульований ринок не може страцювати ефективно. Сюди традиційно відносять:

- а) суспільні блага;
- б) зовнішні ефекти;
- в) природні монополії;
- г) інформаційну асиметрію;
- д) існування неповної (недосконалої) конкуренції;
- е) неспроможності ринку з огляду на соціальні, моральні й політичні чинники;
- є) правильні відповіді “а” і “б”;
- ж) правильні відповіді “в” і “г”;
- з) правильні відповіді “д” і “е”;
- и) усі відповіді правильні.

II. Існують сфери діяльності й ситуації, де механізм вільної конкуренції не страцює, тут необхідне державне втручання, найважливішими елементами з якого є:

- а) правильна організація грошового обігу;
- б) надання державою суспільних товарів і послуг;
- в) усунення державою наслідків зовнішніх ефектів;
- г) збереження та охорона довкілля;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

III. Максимально допустимі межі втручання держави в економіку повинні охоплювати наступні сфери:

- а) перерозподіл доходів;
- б) сферу зайнятості;
- в) монополізм та інфляцію;
- г) розвиток фундаментальних наукових досліджень та пов'язаних з ними значних інвестицій з довгими термінами окупності, високим ступенем ризику і невизначеністю щодо прибутку;
- д) реалізація національних інтересів у світовій економіці;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “в” — “д”;
- ж) усі відповіді правильні.

IV. З огляду на державно-політичне регулювання економічної сфери держава виконує свої функції, використовуючи різноманітні методи, до яких ринкова система, в свою чергу, висуває наступні вимоги:

- а) виключаються будь-які дії держави, що порушують ринкові зв'язки;
- б) впливати на ринок як на систему, що здатна самонастроюватися, можливо, в основному економічними методами;
- в) економічні регулятори не повинні послаблювати або заміняти ринкові стимули, їх варто використовувати за принципом “не заважай ринкові”;
- г) використовуючи економічні регулятори, держава повинна постійно контролювати позитивні й негативні ефекти, що виникають при цьому, а також нести політичну й економічну відповідальність за довготривалі наслідки своїх рішень;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

V. Існують сфери в галузі економіки, де використання адміністративних методів держави є ефективним і не шкодить економічному механізму. До них можна віднести:

- а) жорсткий державний контроль монопольних ринків;
- б) регулювання зовнішніх ефектів та їх наслідків, особливо для довкілля;
- в) розробка екологічних стандартів, які б гарантували населенню екологічно безпечне життя, національних та інших стандартів, а також контроль за їх дотриманням;
- г) визначення і дотримання мінімально допустимого рівня добробуту населення — гарантованого мінімуму заробітної плати, допомоги по безробіттю тощо;
- д) захист національних інтересів у системі світового господарства, як-то ліцензування експорту або державний контроль над імпортом капіталом;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “в” — “д”;
- ж) усі відповіді правильні.

VI. Визначаючи необхідність державно-політичного регулювання економічної сфери, необхідно відзначити наступні обмеження:

- а) демонстрація певного способу втручання в ринок для задоволення потреб усіх індивідумів без заповідання шкоди жодному;
- б) демонстрація спроб зарадити ринковим невдачам, коли політичні процеси й бюрократичні структури демократичного суспільства не втручаються у пропонуване вдосконалення;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

VII. На сьогоднішній день вирізняють кілька основних причин неспроможності влади досягти задекларованих цілей державно-го втручання:

- а) неповна поінформованість;
- б) недостаттній контроль над реакцією приватного сектору та нездатність державних структур повномасштабно передбачити віддалені наслідки ухвалених рішень;
- в) обмеженість можливостей суспільства щодо контролю над владними структурами;
- г) недосконалість політичних процесів, зокрема, при укладенні державно-політичних рішень;
- д) для новоутворених держав характерна недостатня компетентність політиків, державних службовців, нерозвиненість державних інститутів;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “в” – “д”;
- ж) усі відповіді правильні.

VIII. До основних принципів державної культурної політики належать:

- а) визнання культури як одного з головних чинників самобутності української нації та національних меншин;
- б) утвердження гуманістичних ідей, високих моральних засад у суспільному житті, орієнтація як на загальнонаціональні, так і на загальнолюдські цінності, визнання їх пріоритетності над політичними та класовими інтересами;
- в) збереження і примноження культурних здобутків;
- г) гарантування свободи творчої діяльності, невтручання у творчий процес держави, політичних партій та інших громадських об'єднань;

д) рівність прав і можливостей громадян незалежно від соціального стану та національної належності у створенні, використанні та поширенні культурних цінностей;

- е) доступність культурних цінностей, усіх видів культурних послуг і культурної діяльності для кожного громадянина;
- є) правильні відповіді “а” і “б”;
- ж) правильні відповіді “в” і “г”;
- з) правильні відповіді “д” і “е”;
- и) усі відповіді правильні.

Література [4; 8; 9; 16; 17; 21; 22; 24; 27; 33; 36; 45]

Тема 9. Типологія державної політики та модельний аналіз державно-політичних процесів

1. Сутність типології державної політики.
2. Дослідження типів державної політики.
3. Модельний аналіз державно-політичних процесів.
4. Інформаційно-аналітичні технології в системі державного управління та місцевого самоврядування.
5. Моделі осягнення державно-політичних процесів.
6. Елітна модель осягнення державно-політичних рішень.
7. Рациональна модель осягнення державно-політичних рішень.
8. Інкрементальна (нарощувальна) модель.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність типології державної політики.
2. Що таке процедурна політика?
3. У чому полягає сутність саморегулятивної політики?
4. Охарактеризуйте модельний аналіз державно-політичних процесів.
5. Покажіть основні моделі державно-політичних процесів.
6. Які ви знаєте інформаційно-аналітичні технології?
7. Що таке когнітивне картування?
8. Які ви знаєте інформаційно-прогностичні технології?
9. Розкрийте сутність моделі державної політики.
10. Охарактеризуйте інституційну модель державно-політичних рішень.
11. Що є завданням політичної системи?
12. Розкрийте сутність і зміст поняття “елітна модель”.

Теми рефератів

1. Типологія державної політики.
2. Моделний аналіз державно-політичних процесів.
3. Інформаційно-аналітичні технології в системі державного управління.
4. Інформаційно-аналітичні технології в місцевому самоврядуванні.
5. Основні моделі державно-політичних процесів.

Тестові завдання

I. Серед політологів поширена типологія державної політики за такими критеріями:

- а) сфери застосування: трудові відносини, суспільний добробут, громадянські права, зовнішня політика тощо;
- б) інститути: політика законодавчих і судових органів, міністерська політика тощо;
- в) час: довоєнна або післявоєнна політика, політика часів незалежності тощо;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. Знайдіть неправильну відповідь. Більш досконалою і довшою є типологія за критерієм масштабу та цілей політики:

- а) субстантивна;
- б) процедурна;
- в) розподільча;
- г) аналітична;
- д) регулятивна;
- е) саморегулятивна;
- є) перерозподільча;
- ж) матеріальна;
- з) символічна;
- и) із вмістом колективних чи приватних благ.

III. До основних типів державної політики належать:

- а) субстантивна;
- б) процедурна;
- в) регуляторна;
- г) протекціоністське регулювання;

- д) саморегулятивна;
- е) перерозподільча;
- є) матеріальна;
- ж) символічна;
- з) правильні відповіді "а" і "б";
- и) правильні відповіді "в" і "г";
- і) правильні відповіді "д" і "є";
- ї) правильні відповіді "є" і "ж";
- к) усі відповіді правильні;
- л) правильних відповідей немає.

IV. До регулятивної типології належать:

- а) політика конкурентного регулювання;
- б) політика регіонального розвитку;
- в) політика протекціоністського регулювання;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

V. Інформаційно-аналітичними технологіями дослідження державного управління та місцевого самоврядування є:

- а) сукупність методів збирання та опрацювання інформації про дослідні процеси, специфічні прийоми діагностики, аналізу й синтезу, а також оцінювання наслідків прийняття різноманітних варіантів державно-політичних рішень;
- б) детерміновані моделі, репрезентовані у формі рівнянь і нерівностей, що описують поведінку дослідної системи;
- в) моделі оптимізації, які містять вислів, що необхідно збільшити чи зменшити за визначених обмежень;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

VI. Загалом у повсякденному вжитку модель є відбитком того, що існує в реальному житті, але в іншому масштабі чи ви-мірі, й має такі характеристики:

- а) спрощує та робить зрозумілою саму ідею державної політики;
- б) визначає найважливіші аспекти суспільних проблем;

- в) допомагає у спілкуванні, коли описуються суттєві риси державно-політичної діяльності;
- г) зосереджує зусилля на важливих (нехтуючи несуттєвими) аспектах державної політики;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) усі відповіді правильні.

VII. Завданням політичної системи, згідно з груповою моделлю, є:

- а) встановлення правил гри у боротьбі груп;
- б) влаштування компромісів у балансуванні інтересів;
- в) узаконення компромісів у формі державної політики;
- г) нав'язування цих компромісів;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) усі відповіді правильні.

VIII. Протилежністю функціональної моделі державного управління є теорія конфліктів, яка розглядає конфлікт основою успішного розвитку, рушійною силою державної політики. Конфлікт загострюється за умов, коли:

- а) вся влада зосереджена в руках однієї групи, а решта не має впливу на прийняття державно-політичних рішень;
- б) позбавлені влади і впливу на рішення не мають навіть гіпотетичної можливості здобути її;
- в) можливість створювати групи для дискування суспільних проблем;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";
- е) правильні відповіді "а" і "в";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

Література [8; 9; 16; 17; 21; 22; 24; 27; 33; 34; 48]

Тема 10. Динаміка методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування

1. Основні етапи методології дослідження та методики викладання державного управління і місцевого самоврядування.
2. Усвідомлення (формулювання проблеми).
3. Визначення проблеми у сфері державного управління та місцевого самоврядування.

4. Формулювання основних напрямів у системі державного управління та місцевого самоврядування.
5. Стратегія державної політики.
6. Процес набуття законного статусу.
7. Механізм впровадження політики в життя.
8. Оцінювання результатів політики.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність динаміки методології дослідження та методики викладання державного управління.
2. У чому полягає динаміка методології дослідження та методики викладання місцевого самоврядування?
3. Яким чином можна сформулювати проблему?
4. Розкрийте механізми створення проблемної ситуації в методології дослідження та методиці викладання державного управління і місцевого самоврядування.
5. Яка організація впроваджуватиме прийняте рішення і в якій спосіб надаватимуться послуги?
6. Виділіть основні стадії визначення проблеми.
7. Яким чином можна визначити проблему у сфері державної політики?
8. Визначте проблему в сфері державного управління.
9. Розкрийте особливості визначення проблеми в сфері місцевого самоврядування.
10. Яким чином здійснюється формулювання напрямку державної політики?
11. Які можливі ресурсні центри допомагають ідентифікувати альтернативи стратегії?
12. Чи є добре сформульована проблема напіввирішеною проблемою?

Темі рефератів

1. Динаміка методології дослідження державного управління.
2. Динаміка методології дослідження місцевого самоврядування.
3. Динаміка методики викладання державного управління.
4. Динаміка методики викладання місцевого самоврядування.
5. Основні етапи методології дослідження та методики викладання державного управління.
6. Основні етапи методології дослідження та методики викладання місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Знайдіть неправильну відповідь. До основних етапів процесу формулювання державної політики належать:

- а) етап усвідомлення проблеми;
- б) етап планування вирішення проблеми;
- в) етап пошуку варіантів вирішення проблеми;
- г) етап прийняття рішення;
- д) етап аналізу політики.

II. Передпроблемою є:

- а) незадовільний стан, умови поза увагою громадськості, відома лише спеціалістам, нікчемність;
- б) раптове відкриття — ентузіазм вирішення, ейфорія, запальність;
- в) усвідомлення вартості — фінансова, соціальна вартість досягнення прогресу у вирішенні проблеми;
- г) поступове згасання інтересу — втрата громадського інтересу до проблеми через складність і вартість;
- д) постпроблема — мало уваги громадськості, відповідна програма, малоцікава діяльність інституцій;
- е) правильні відповіді “а” — “в”;
- є) правильні відповіді “в” — “д”;
- ж) усі відповіді правильні;
- и) правильних відповідей немає.

III. Визначення проблеми у сфері державного управління — це акція. Для цього слід переконатися, що:

- а) проблема стосується значної частини суспільства;
- б) вона постала внаслідок образи, порушення загальноприйнятих норм, поглядів, звичаїв чи традицій;
- в) її причиною є існуюча державна політика;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. Структура кожної проблеми в сфері методології дослідження державного управління і місцевого самоврядування виражається рівнем її відносної складності, який, у свою чергу, вартість відповідає до характеристик і взаємовідносин між такими складниками:

- а) виробники рішень;

- б) альтернативи та цінності;
- в) результати;
- г) ймовірність результатів;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

V. На сьогоднішній день визначають такі аналітичні методи викладання державного управління і місцевого самоврядування:

- а) класифікаційний аналіз;
- б) аналіз припущень;
- в) ієрархічний аналіз;
- г) синектичний аналіз;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

VI. Раціональна модель з визначенням цінностей політичного процесу як ключових критеріїв містить:

- а) формулювання питань і визначення цінностей;
- б) трансформація цінностей у цілі політики;
- в) розробка стратегій і мобілізація необхідних ресурсів для досягнення цілей;
- г) оцінка втілення політики з урахуванням визначених цілей;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

VII. Концеттуальні засади реалізації державної політики, схвалені Кабінетом Міністрів України, включають:

- а) проблему;
- б) суттєві чинники;
- в) альтернативи;
- г) узгодження;
- д) оптимальний варіант;
- е) впровадження;
- є) правильні відповіді “а” — “в”;
- ж) правильні відповіді “г” — “є”;
- з) усі відповіді правильні;
- и) правильних відповідей немає.

VIII. Ґрунтовний виклад різних можливих варіантів вирішення концептуальних проблем державного управління, їх аналіз і порівняння здійснюється шляхом:

- а) ефективності втілення відповідної стратегічної цілі урядової політики та впливу варіанта запропонованого рішення на інші важливі напрями;
- б) врахування суттєвих наслідків і ризиків, пов'язаних з втіленням відповідного варіанта (фінансово-економічного, правового, соціального, міжнародного);
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

Література [4; 8; 9; 16; 17; 21; 22; 24; 27; 33; 34; 45]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Актуальні питання організації навчання і методики викладання в системі підвищення кваліфікації державних службовців // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції.* — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 351 с.
2. *Актуальні проблеми реформування державного управління.* — К.: Вид-во УАДУ, 1997. — 312 с.
3. *Атаманчук Г. В. Теорія господарственного управления.* — М.: Юрид. лит., 1997. — 256 с.
4. *Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: Проблеми теорії, методології, практики.* — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 328 с.
5. *Біленчук П. Д., Кравченко В. В., Підмогильний М. В. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право): Навч. посіб.* — К.: Атіка, 2000. — 304 с.
6. *Глен Райт. Державне управління / Пер. з англ. В. Івашка, О. Коваленка, С. Соколик.* — К.: Основи, 1994. — 191 с.
7. *Дани В. Н. Державна політика: вступ до аналізу.* — Одеса, 2005. — 504 с.
8. *Державне управління: теорія і практика / За заг. ред. В. Б. Авер'янова.* — К.: Юрінком Інтер, 1998. — 432 с.
9. *Державне управління в Україні: централізація і децентралізація / За ред. Н. Р. Нижник.* — К.: Вид-во УАДУ, 1997. — 448 с.

10. *Державне управління в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України: історія, теорія, методологія (моніторинг наукових досліджень і розробок): Навч. посіб.* — Ужгород: Ліра, 2007. — 344 с.
11. *Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 р. // ВВР України.* — 1997. — № 24. — Ст. 170.
12. *Князев В. М., Баймуратов В. Д. Організація та проведення наукової роботи (науково-методологічні рекомендації).* — К.: Вид-во УАДУ, 1997. — 87 с.
13. *Кравченко В. В., Пітицький М. В. Муніципальне право України: Навч. посіб.* — К.: Атіка, 2003. — 672 с.
14. *Куйбіда В. С. Організаційно-функціональні принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування.* — К.: МАУП, 2003. — 568 с.
15. *Куйбіда В. С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування в Україні.* — К.: МАУП, 2004. — 431 с.
16. *Лагунова М., Шахов В., Шевченко М. Концептуальні засади теорії політики.* — К.: Вид-во УАДУ, 1999. — 160 с.
17. *Маруцак В. П. Державне управління: планування і ринок.* — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 168 с.
18. *Нижник Н. Р., Машков О. А. Системний підхід в організації державного управління.* — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 160 с.
19. *Оболєнський О. Ю. Державна служба України: реалізація системних поглядів щодо організації та функціонування: Монографія.* — Хмельницький: Поділля, 1998. — 294 с.
20. *Регіональна політика: методологія, методи, практика.* — Л., 2001. — 719 с.
21. *Реформування державного управління в Україні: проблеми і перспективи / Кол. авт.; Наук. керів. В. В. Цветков.* — К.: Оріяни, 1998. — 364 с.
22. *Соціально-економічна ефективність державного управління: теорія, методологія та практика.* — Л.: ЛРІДУ УАДУ, 2003. — Ч. 1. — 430 с.; Ч. 2. — 486 с.
23. *Сучасні проблеми державного управління: методологія, методи, практика.* — К.: Вид-во УАДУ, 1999. — 204 с.
24. *Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні.* — К.: Основи, 2002. — 750 с.
25. *Черногос Е. С. Державна служба: історія, теорія і практика.* — К.: Знання, 2008. — 458 с.

Додаткова

26. *Бакуненко В. Д.* До питання про реформування організації державного управління науковою діяльністю в Україні // Вісн. УАДУ при Президентіві України. — 1997. — № 1. — С. 22–29.
27. *Васильєв А. С.* Підготовка і прийняття управлінських рішень: організаційно-правові проблеми. — О.: АО БАХВА, 1997. — 160 с.
28. *Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р.* Аналіз політики: Концепції і практика / Пер. з англ. І. Дзюб, А. Олійник; Наук. ред. О. Кілієвич. — К.: Основи, 1998. — 655 с.
29. *Внутрішня* політика держави: сутність, принципи, методологія // Наук.-практ. конференція. — Л., 2005. — 283 с.
30. *Державна* політика: аналіз та механізм її впровадження в Україні: Навч. посіб. / За заг. ред. В. А. Рехкала, В. В. Тертички. — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 232 с.
31. *Колодій А. М., Олійник А. Ю.* Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — 304 с.
32. *Луговий В. І., Клязев В. М.* Адміністративна реформа в Україні: кадрові і наукове забезпечення // Вісн. УАДУ при Президентіві України. — 1997. — № 2. — С. 4–8.
33. *Методологія* державного управління: Словник-довідник. — К.: Ви-тво НАДУ, 2004. — 195 с.
34. *Малиновський В. Я.* Державне управління: Навч. посіб. — Луцьк: Вежа, 2000. — 560 с.
35. *Місьцеве* самоврядування: Зб. нормат.-прав. актів. — Х.: Гриф, 2002. — 688 с.
36. *Місьцеве* самоврядування в столиці України / За ред. О. М. Неверова. — К., 2000. — 280 с.
37. *Мисів Л.* Теоретико-методологічні підходи до вивчення проблем державного управління формуванням та розвитком духовних цінностей українського суспільства // Актуальні проблеми державного управління: ДРІДУ НАДУ. — Вип. 3 (25). — 2006. — С. 50–57.
38. *Муниципальне* право України: Підручник / В. Ф. Погорілко, О. Ф. Фрицький, М. О. Баймуратов та ін.; За ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — 352 с.
39. *Надолішній П.* Розбудова нової системи врядування в Україні: етнонаціональний аспект (теоретико-методологічний аналіз). — К.; О.: УАДУ, 1999. — 304 с.

40. *Надолішній П. І.* Теорія та історія державного управління: Навч. посіб. — О.: ОРІДУ НАДУ, 2006. — 126 с.
41. *Одінцова Г.* Актуальні проблеми реформування структурно-функціонального забезпечення державного управління // Актуальні пробл. держ. упр.: Наук. зб. — Х.: ХФ УАДУ, 1998. — № 1. — С. 8–17.
42. *Осмоловский В. В., Шудрий В. И.* Основы управленческой деятельности государственного аппарата. — Минск, 1998. — 211 с.
43. *Палі Л.* Аналіз державної політики: Пер. з англ. — К.: Основи, 1999. — 342 с.
44. *Ралдуїн Є. О.* Соціальні технології та інформатизація // Вісн. УАДУ при Президентіві України. — 1997. — № 3–4. — С. 155–163.
45. *Розвиток* ефективності і професіоналізму у державній службі. — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 82 с.
46. *Рябов С. Г.* Політична теорія держави: Навч. посіб. — К.: Тандем, 1996. — 240 с.
47. *Семенченко А. І.* Методологія стратегічного планування у сфері державного управління за забезпеченням національної безпеки України: Монографія. — К.: НАДУ, 2008. — 428 с.
48. *Тертичка В.* Проблеми оцінювання результативності й ефективності в аналізі державної політики // Вісн. УАДУ. — 2002. — № 1. — С. 215–222.
49. *Традиції* та інновації викладання гуманітарних дисциплін у вищій школі // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції. — Д., 2004. — 124 с.
50. *Цветков В. В.* Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аспект). — Х.: Право, 1996. — 164 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Методолгія дослідження і методика викладання державного управління і місцевого самоврядування”	6
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Методолгія дослідження і методика викладання державного управління і місцевого самоврядування”	8
Список літератури.....	42

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Т. К. Валицька*
Комп'ютерне верстання *А. П. Нешипорук*

Зам. № ВКЦ-4477

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротативний графаретний.

Ум. друк. арк. 2,67. Обл.-вид. арк. 1,81. Наклад 30 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідчить про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*